

TA'LIM JARAYONIDA MALAKAVIY BILIMLARNI NAZORAT QILISHDA TESTLASH TIZIMINING O'RNI

Qaxxarova Zilola Abdug'ani qizi

*Toshkent viloyati, Olmaliq shahar, 19-IDUM Informatika va AT fani
o'qituvchisi, magistr*

Annotatsiya. *Ushbu maqolada oliy ta'limni rivojlantirishda nazorat-sinov tizimi o'qituvchilar bilimini oshirish uchun qimmatli vosita ekanligi va mobil-texnologik mexanizmni takomillashtirishning afzalliklarni haqida ma'lumotlar keltirilgan. Undan tashqari, malaka oshirish kurslarida pedagog kadrlar malakasini baholashning zamonaviy yondashuvlari bo'yicha qanday usullardan foydalanish kerakligini ko'rsatadi. O'qituvchilar o'z faoliyatini testlashning yangi texnologiyalardan samarali foydalanishi, onlayn ta'lim imkoniyatlaridan foydalanishi bo'yicha tushunchalar keltirib o'tilgan.*

Kalit so'zlar: *online ta'lim plarformalari, xorijiy tajribalar, amaliy tajribalar, mobil-texnologik jarayonlar, sinov-nazorat, kasbiy kompetensiya, AR, VR, individuallashtirish.*

Abstract. *This article provides information on the fact that the control-testing system is a valuable tool for improving the knowledge of teachers in the development of higher education and the advantages of improving the mobile-technological mechanism. In addition, it shows what methods should be used according to modern approaches to the evaluation of the pedagogue's qualifications in training courses. Concepts of teachers' effective use of new technologies for testing their activities, use of online education opportunities are presented.*

Keywords: *online educational platforms, foreign experiences, practical experiences, mobile-technological processes, test-control, professional competence, AR, VR, individualization.*

Testlash tizimi - bu pedagoglar va o'qituvchilar uchun muhim bir vosita bo'lib, o'quvchilarning bilimini va tushunchalarini sinovdan o'tkazib, bilim darajalarini aniqlashda va kamchiliklarni bartaraf etish uchun sinov-nazorat o'lchovi sifatida foydalaniladi. Bu tizim o'quv natijalarni baholash, o'quvchilarning qobiliyatini aniqlash, ta'lim jarayonini tahlil qilish va mustaqil ishlarni bajarishda yordam beradi.

To'g'ri test tizimini tanlash va uning ma'lumotlar to'plamidan foydalangan holda o'quvchilarni o'rganishga o'qitishning samarador usullaridan biri

hisoblanadi. Bu tizim orqali kadrlar malakaviy bilim darajasini doimiy ravishda tekshirish va baholash imkoniyatiga ega bo'ladi.

Sinov tizimi o'qituvchilar bilimini oshirish uchun qimmatli vosita bo'lib, bir qator afzalliklarni taqdim etishi mumkin:

Bilimlarni baholash va kamchiliklarni aniqlash:

- Bilim darajasi diagnostikasi: Testlar pedagogika, psixologiya, fan bilimlari va o'qitish usullari kabi turli sohalardagi sinoluvchilarning kuchli va zaif tomonlarini aniqlashga yordam beradi.

-Treningni individuallashtirish: Test natijalari har bir sinoluvchiga individual ehtiyojlarini aniqlash va shaxsiy o'quv dasturlarini ishlab chiqish imkonini beradi.

Motivatsiya va rivojlanish:

-O'z-o'zini takomillashtirishga rag'batlantirish: Testlar o'qituvchilarni materialni mustaqil o'rganishga va malakasini oshirishga undashi mumkin.

-Taraqqiyotni kuzatish: Muntazam ravishda o'qituvchilarga o'z yutuqlarini kuzatish va sa'y-harakatlari natijalarini ko'rish imkonini beradi.

Kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish:

-Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish: Ochiq savollar va holatlardan iborat testlar tanqidiy fikrlash va nostandart muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi.

- Muloqot ko'nikmalarini takomillashtirish: Aloqa elementlari bilan testlar muloqot qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Samaradorlik va qulaylik:

-Vaqtning tejash: Onlayn testlar bilimlarni tez va samarali baholash imkonini beradi, o'qituvchilar va tashkilotchilar uchun vaqtning tejaydi.

-Moslashuvchanlik va qulaylik: Onlayn sinov platformalari materiallar va testlarga istalgan vaqtda va istalgan joydan kirish imkonini beradi.

Sinov tizimlariga misollar:

-Ixtisoslashgan platformalar: O'qituvchilar uchun maxsus ishlab chiqilgan platformalar mavjud, masalan, "YaKlass", "Uchi.ru", "Foxford".

-LMS tizimlari: Ko'pgina ta'limni boshqarish tizimlari (LMS) o'rnatilgan sinov imkoniyatlariga ega.

-Ishlab chiqilgan testlar: O'qituvchilar Google Forms, Kahoot kabi turli xil vositalar yordamida o'zlarining testlarini yaratishlari mumkin.

Shuni yodda tutish kerakki, test tizimi yaxshi ishlab chiqilgan va o'quv maqsadlariga mos kelishi kerak. Testlar haqiqiy, ishonchli va ob'ektiv bo'lishi kerak.

Pedagoglar uchun test sinovi tizimining joriy etilishi ta'lim sifatini sezilarli darajada oshirishi va o'qituvchilarning kasbiy o'sishiga hissa qo'shishi mumkin.

Ta'limni rivojlantirishda mobil-texnologiyalar ham ahamiyatli o'rinlarni egallamoqda.

Mobil texnologiya mexanizmining asosiy komponentlari:

-Ta'lim platformalari: Coursera, EdX, Udemy va boshqalar yetakchi universitetlar va ekspertlarning onlayn kurslari, ma'ruzalari va vebinarlariga kirish imkonini beradi.

-O'z-o'zini ta'lim olish uchun ilovalar: Duolingo, Memrise, Anki sizga chet tillarini o'rganishga, yangi ko'nikmalarni egallashga va bilimlarni mustahkamlashga yordam beradi.

-Ixtisoslashtirilgan ilovalar: Turli mavzular uchun interfaol materiallar, simulyatorlar va trenerlar mavjud ilovalar mavjud.

* Mobil qurilmalar:

-Smartfonlar va planshetlar: istalgan vaqtda, istalgan joyda ta'lim resurslariga kirishni ta'minlaydi.

-Kiyiladigan qurilmalar: aqlli soatlar va fitnes-trekerlar faollik va o'qish motivatsiyasini kuzatish uchun ishlatilishi mumkin.

* Interaktiv texnologiyalar:

-Virtual va kengaytirilgan voqelik: VR va AR texnologiyalari immersiv o'quv muhitini yaratishga imkon beradi, masalan, virtual laboratoriya ishlari yoki ekskursiyalar uchun.

-Gamifikatsiya: O'qitishda o'yin elementlaridan foydalanish o'qituvchining motivatsiyasi va faolligini oshiradi.

Mobil texnologiya mexanizmining afzalliklari:

-Moslashuvchanlik va qulaylik: Trening istalgan vaqtda va istalgan joyda mavjud bo'lib, o'qituvchilarga uni asosiy ishlari bilan birlashtirishga imkon beradi.

-Shaxsiylashtirish: individual ehtiyojlar va qiziqishlarga mos keladigan kurslar va materiallarni tanlash qobiliyati.

-Interaktivlik va ishtirok: Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish o'rganishni yanada qiziqarli va samarali qiladi.

-Tejamkorlik: Mobil texnologiyalar, masalan, sayohat va binolarni ijaraga olishni bekor qilish orqali o'qitish xarajatlarini kamaytirishi mumkin.

Mobil texnologiya mexanizmidan foydalanishga misollar:

-Pedagogika, psixologiya va o'qitish usullari bo'yicha onlayn kurslar

-Yetakchi mutaxassislardan veb-seminarlar va mahorat darslari

-Chet tillarini o'rganish uchun mobil ilovalar

-Amaliy ko'nikmalarni mashq qilish uchun VR va AR simulyatsiyalari

-Bilimlarni mustahkamlash uchun o'yin ilovalari

Mobil texnologiya mexanizmini joriy etish quyidagilarni talab qiladi:

-Tegishli infratuzilmani rivojlantirish: yuqori tezlikdagi Internet va mobil qurilmalardan foydalanishni ta'minlash.

-Sifatli kontent yaratish: o'qituvchilar ehtiyojlariga moslashtirilgan mobil ilovalar va ta'lim resurslarini ishlab chiqish.

-O'qituvchilar malakasini oshirish: Ta'limda mobil texnologiyalardan foydalanish bo'yicha treninglar o'tkazish.

Mobil texnologiya mexanizmi oliy ta'lim muassasalari professor-o'qituvchilari malakasini oshirishning istiqbolli vositasi bo'lib, ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga va umuman ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Evans V., Dooley J., Wright S. Information Technology. [Express Publishing](#).
2. Gromov YU.YU. Информационные технологии. Тамбов 2015.
3. Zaxarova I.G. Информационные технологии в образовании. Москва АКАДЕМ'А 2003.
4. David Watson and Helen Williams Computer Science//IGCSE is the registered trademark of Cambridge International Examinations. Buyuk Britaniya /Hodder Education. An Hachette UK Company London NW1 3BH 2014, 278p.
5. [Stelle Cottrell](#), Neil Morris Study Skills Connected. Buyuk Britaniya /Palgrave Macmillan 2013, 183p.
6. Hartoyo.(2012). ICT in Language Learning.Semarang: PelitaInsani [Printing and Publishing](#)

INTERNET MANBALAR:

- 1.www.google.ru